

בלבבי משכן אבנה

כל החומר המופיע בעלון זה חדש

י"ג עיקרים

יסודות האמונה לרמב"ם

נמשיך את לשונו של הרמב"ם.

והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות, הוא עילת מציאות הנמצאים כולם, בו קיום מציאותם, וממנו קיומם

דבר שאינו מושג - "שם", דבר המושג - "פה" "והוא שיש שם נמצא שלם בכל דרכי המציאות". רבותינו עמדו על שאלה זו, מהי כוונת הדבר "שם", הרי הקב"ה ממלא את כל העולם כולו, "לית אתר פנוי מיניה", ובמדרגה היותר נמוכה, "כבודו מלא עולם", אז הוא נמצא בכל מקום. "בכל מקום שתזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך", וכן על זה הדרך. אשר על כן, ברור שאין כוונת הדבר שהוא נמצא "כאן", "פה", ו"שם". אלא, כל "שם" הגדרתו הוא, שדבר שהוא מעבר למדרגת האדם, הוא הנקרא "שם". דבר שבמדרגת האדם, הוא הנקרא "פה". כל "פה" זה מלשון "פה". מהו "פה", כאשר האדם מדבר בדבר שפיו ולבו שוים בו, כלומר שזהו דבר שנמצא בהשגתו. זה נקרא מדרגת פה, פה. "פה" כלומר שהאדם מדבר בדבר שהוא מושג לו, מחמת שהוא נמצא פה אני משיג את הדבר, פיו ולבו שוים זה מדרגת פה שנמצא פה. כל דבר שאנו שמוגדר שם, זהו מלשון שמים, כלומר שהדבר הוא מעבר לגדרי האדם, מעבר לתפיסתו. זה נקרא דבר שנמצא "שם".

הגדרת שלם בכל דרכי המציאות המשך לשון הרמב"ם: "נמצא שלם בכל דרכי המציאות". נבאר את המושג שנקרא "נמצא שלם", ואלו הן יסודות ברורים מאד. "בורא נפשות רבות וחסרונן", הנבראים כולם בהיותם נבראים, נבראו חסרים, והוא ית"ש, שלם בכל מיני שלמויות. כאן עלינו להבין,

שכאשר אנו מדברים על המושג שהקב"ה שלם, אנו לא באים להגדיר מי הוא, אין לנו השגה בו ית"ש שאנו נגדיר שהוא שלם בפועל, אין לנו שום השגה בדבר על מנת שנוכל להגדיר שהוא שלם. אנו רק מגדירים שאנחנו חסרים, והחסרון שנמצא בנו לא ייאמר עליו.

מעתה, ביתר עומק. אמונה זהו כח של הכרת מציאות, וחכמה זהו עוד כח של הכרת מציאות. מצד הכרת מציאות מכח החכמה, כאשר מגדירים דבר שלם, צריך להגדיר במה הוא שלם - שלם בחכמה, שלם בעושר, שלם בגבורה, וכן ע"ז הדרך. אולם מצד הכרת המציאות מכח האמונה, כאשר מגדירים מציאות שלמה, אין מגדירים את המציאות בחלקיה, אלא בהיות שלה. בהגדרת מציאות בגדרי החכמה, החכמה נקראת "כלם בחכמה עשית", החכמה היא כלל הכל, כלל הכל זהו סך כל פרטיו שיצר את הכלל, ולכן הדבר נקרא לפי חלקיו. כמובן שזה אינו חלקים כחלקים נפזרים שנתחברו, אלא ככח כללותם שמצרפם יחדיו.

בהגדרת החכמה כאשר מגדירים דבר שלם בגדרי גשמיות למשל, באים להגדיר שכל החלקים נמצאים בו. וכמו שאמרנו, ודאי שכלל הוא לא רק צירוף הפרטים, אלא הוא מדרגה למעלה, שהרי זהו ההבדל בין חכמה לבינה, בינה על אף שהיא תכלול את כל הפרטים אבל זו מדרגת כללות פרטים כפרטים, משא"כ מדרגת החכמה זהו מדרגת כללות הדבר, אבל מכח שהוא כולל את כל פרטיו, אולם הוא כללות הכל. בחכמה אנו מגדירים מה מונח בתוך אותו כלל, סך כל הפרטים מונחים וכוללים בתוך אותו כלל, במדרגת כלל ולא במדרגת אחדות דפרטים. למשל, כלל צורת אדם, עיניים, אוזניים, חוטם, פה, ידיים, רגליים, וכן ע"ז הדרך.

ונמצא שבוזה אנו כוללים את כל חלקיו. לעומת זאת, הכרת מציאות מכח המדרגה שנקראת אמונה, זו איננה הכרת מציאות מצד חלקיה. וטעם הדבר הוא, החכמה מכירה מציאות ממקום של חלקים מחמת שבמדרגה שיש חכמה יש נבראים רבים. אולם אמונה לא מכירה כמה מציאויות אלא מכירה רק מציאות אחת, ומציאות אחת לא נמדדת בחלקיה. ומצד כך יתכן שייאמר שהוא שלם בכל דרכי המציאות.

לפי האמור יתבאר מהי הגדרת "שלם" בכל דרכי המציאות. "שלם" אין כוונת הדבר שיש בו הכל, אלא, "שלם" הכוונה שאין בו חלקים. זו הגדרה לגמרי אחרת בהגדרה "שלם בכל דרכי המציאות". אמונה פנימית מגדירה דבר מצד ההיות שלה, כהיות אחד מוחלט. כל אמונה מכריחה שהיא תהיה אחת, "העמידן על אחת, צדיק באמונתו יחיה" (מכות כד ע"א). אין לך סתירה יותר גדולה, ושקר יותר מוחלט, מאמונת השניות רח"ל. אמונת השניות היא כל כולה היפך המושג שנקרא אמונה. לא מחמת שהשקר הוא שיש רק אחד ואין שנים, אלא מחמת שלא זוהי אמונה. אם יש שנים, ויתר על כן אם יש שלש, בודאי שאין אמונה, זהו כבר אמונת השילוש שהוזכרה ברבותינו, שזוהי כל הפסולת שיצאה מאברהם ויצחק, הישמעאלים והנוצרים.

עולה בידינו הבנה ברורה מאד. כל מה שיש זו רק מציאות אחת, אין יותר ממציאות אחת. ולכן, כאשר מגדירים שהוא ית"ש שלם בכל מיני שלמויות, או בלשון הרמב"ם כאן: "נמצא שלם בכל דרכי המציאות", הגדרת הדבר היא, שזו איננה מציאות שנתפסת כמציאות של חלקים. ■ המשך בע"ה שבוע הבא - מסדרת דע את

אמונתך_002_ היסוד הראשון (שלוש עשרה העיקרים לרמב"ם)

בקול הלשון 2<3

פרק ההתבודדות | מרבינו אברהם בן הרמב"ם

כל אדם בר-דעת יכול להבחין שיש ניוונים שמחברים אותו לחוץ רח"ל, ויש ניוונים שמחים שמנתקים אותו מהחוץ, מכח שהוא שמח אל תוכו. יש ניוונים רגועים שמנתקים אותו מהחוץ ומחברים אותו לתוכו, ויש ניוונים שמרוממים אותו עוד ועוד, עוד עומק ועוד עומק, עוד רוממות ועוד רוממות. [אלו שני נוסחאות בדקות, יש עומק של פנים ויש רוממות של עליון]. ניוונים שמכ-ניסים אותו לעומק פנימי יותר, וניוונים שמרוממים אותו לעולם יותר עליון.

על ידי כן האדם מתנתק מבחוץ, כמו שהוזכר: לטהר את הפנימיות מכל דבר שחוצה לו, ויתר על כן, הוא פועל לעורר את חלק הדוחף אליו יתעלה. פעמים אלו ניוונים עם מילים, כדוגמת: "נכספה וגם-כלתה נפשי לחצרות ה'" (תהלים פד, ג), וכן ע"ז הדרך. ופעמים זה ניוון בלי הלבשה של מילים, שבשורשו הוא יותר גבוהה, משום שההתחלקות של כ"ב אותיות הוא בבחינת קול ע"פ כ"ב אותיות הדיבור, ועי"כ הנשמה מיטהרת וחו-שקת לשורשה.

וכן נאמר בסדר עבודת בית המקדש - לו תחזור במה-רה כקדם! - (דברי הימים-א' כ"ה, א'): "ויבדל דויד ושרי הצבא לעבודה לבני אסף והימן וידותון הנבאים בכנרות בנבלים ובמצלתיים".

בבית המקדש הייתה עבודה של שירת הלויים, שכל אדם שהיה מביא קרבן חלק מצורת ההקרבה היא שירת הלויים. כל קרבן עניינו לעלות, על שם כן "עולה" נקראת כך, מחמת שהיא עולה ללעילא, והיא שורש כל הקורבנות כולם. וכל הקורבנות כולם הם לעלות אשי ריח ניחוח לה'. וחלק מצורת העלייה של הקרבן הייתה באופן של צורת ניוון, כמבואר בדברי רבותינו שלא רק שהלויים היו מנגנים, אלא שעל-ידי ניוון הלויים, אם האדם היה עושה תשובה כדבעי, הוא היה באמת עולה. ואם הוא לא היה עושה תשובה כדבעי, כתוב בדברי רבותינו שהלויים היו מרגישים בנגינתם שהאדם אינו עולה עמם. נמצא שעומק העלייה היה חלק מקומת הניגון. ■ המשך

בע"ה בשבוע הבא- מתוך סדרת שיעורים על ספר "המספיק לעובדי ה'" מרבינו

אברהם בן הרמב"ם

פרק ו' | האופן למעשה של צירוף היראה והתורה.

בתחילת דרכו של האדם, אז אפילו שהוא יכול לומר את זה בפה ולחשוב כך במחשבתו, אבל מציאותו שלו עדיין אינה שווה למציאותה של תורה.

כל זמן שמציאות התורה היא מציאות אחת, ומציאות האדם היא מציאות לעצמה, לא ייתכן שתהא כוונת אמת להתדבק בלימודו בו בתורה. ככל שהאדם עמל יותר בתורה ומשעבד את עצמו לרצון המתגלה בתורה שזה יהיה רצונו, לא רק שהוא עושה את רצון הבורא, אלא הוא משעבד את רצונו לרצון הקב"ה המתגלה בתורתו, והוא מיישר את מחשבתו לפי ישירותה של תורה, היפך דעת בעלי בתים ההפוכה מדעתה של תורה, והוא מדבק את עצמו בפה בעסק התורה, ומקיים את מצוותיה של תורה רמ"ח ושס"ה, בזה הוא באמת מכוון מול מציאותה של תורה!! ואז בשעה שהוא עוסק בתורה אז הוא מכוון, "ויכיון להתדבק בלימודו בו בתורה" מפני שכל מציאותו שלו עומדת מול מציאותה של תורה.

צריך להבין ששורש יצירת האדם מצד עומק נשמתו הרי שהיא מכוונת מול תורה, משא"כ מצד גופו ונפש הבהמית דיליה, היא הפוכה לגמרי מכל מציאות התורה!! ייתכן שהאדם יעסוק בתורה שנים על גבי שנים, ועדיין לא שייך אצלו "ויכיון להתדבק בלימודו בו בתורה" מחמת שמ-ציאותו שלו מכוונת לכיוון ההפוך. כביכול אפשר ללכת למזרח ואפשר ללכת למערב, והם הולכים לשני כיוונים הפוכים.

רק כאשר האדם מזכך את גופו ע"י קיום מצוות, מזכך את הנפש הבה-מית במידותיו ותאוותיו ורצונותיו, מזכך את שכלו ומשעבד את עצמו לדעת תורה, בזה נעשה באמת גופו מכוון לאור נשמתו שהיא מכוונת לתורה. ואז בטבע נשמתו המתגלה בלי המסך המבדיל של גופו, הוא מכוון מול מציאות קומתה של התורה הקדושה. ואז במחשבה קלה ובה-רהור קל הוא מכוון את עצמו להיות מרוכז להתדבקות בתורה.

וככל שהאדם חי עמוק יותר ומכוון למציאותה של תורה, הרי שהכוונה שלו היא מעצם היות נפשו כמעט ללא מציאות של מחשבה כלל, כל מציאותו עומדת ונדבקות, ואז מה שהוא מהרהר בדברי תורה, זהו מכח מדרגת 'לעסוק בדברי תורה', אבל לא כעסק של אדם שעוסק בגשמיות שמהרהר במסחרו שזה בא מבחוץ, אלא זהו עסק של מציאות, "נתעסקו עמו", בעומק הנשמה הוא מחובר ומקושר למציאותה של תורה!!!

אלו הם תחילת הפנים של מה שנאמר- "ויכיון להתדבק בלימודו בו בתורה".

כמו שנתבאר, ישנם שלשה חלקים בכללות שהם דבקות בבורא מכח התורה עצמה: דבקות ברצונו יתברך שמו, דבקות בחכמתו ודבקות בדי-בורו. וזהו שמבאר מיד להלן - היינו להתדבק בכל כוחותיו לדבר ה' זו הלכה, ובה הוא דבוק בו יתברך ממש כביכול, כי הוא יתברך ורצונו חד

כמ"ש בזהר. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא- מתוך קובץ שיעורים על ספר נפש החיים שער ד'

אות יד'

זוה עצמו יהיה זכותו ושכרו, זכותו - לפי שנמצא שהוא מתעסק ויגע להשיג השלימות הזו, מי שמתעסק בקדשים, עצם ההתעסקות בדבר היא כבר חיבור לדבר. לפיכך, אם עבודת האדם כל ימיו להשלים את החסר ולהשיג את השלימות, עצם ההתעסקות בדבר היא כבר מעלה. בהאי עלמא כאשר האדם עוסק ומשלמים לו שכר, אין הנידון הוא האם הוא עוסק בנדל"ן או בנגרות, אלא הנידון אצלו הוא כמה הוא מקבל בסוף החודש. אולם בעולם הפנימי עצם ההתעסקות בשלמות היא כבר נגיעה במדרגה של השלמות. כמובן שלא זו התכלית, אבל זה כבר שלב בשלבי הקרבה של האדם לדבר. בהתעסקות בדבר הוא כבר הופך להיות חלק מהדבר. ובעומק נאמר: "עוסקי תורתך", מדרגת "לעסוק בדברי תורה", בעצם כך שזה העסק שלו הוא כבר מחובר לדבר.

יתר על כן, לא רק כאשר יתעסק בשלמות אלא כשישיגוהו - יהיה נהנה רק מיגיע כפיו וחלקו מכל עמלו. במשל בשר ודם, כאשר האדם עמל לפרנסתו ומשלמים לו בסוף החודש, על דרך כלל משלמים לו ממון ממקום אחר. הגם שישנה הבחנה באשתו שאומר לה צאי מעשה ידיך ממזונתיך, משלך את מקבלת בעצמך, וכעין זה בכהן שעבד, שמשלמים לו מתוך מעשה ידיו של עצמו. אולם יסוד התשלום של הבריאה בעולם הגשמי בנוי באופן שפועל פעולה ומשלמים לו ממקום אחר שמשלמים לו, כדין פועל.

לעומת זאת, כאשר האדם עובד את הבורא יתברך שמו, מהיכן משלמים לו. תשובה לדבר, הגדרנו שהעבודה היא להשלים את החסר, והתוצאה מהעבודה היא השלמת החסר, נמצא ששכרו של האדם הוא בתוך מה שהוא עצמו עושה. אין כוונת הדבר בעלמא שהקב"ה משלם לאדם, אלא האופן בו הקב"ה משלם לאדם הוא מתוך עמלו שלו. דוגמא לדבר כאן בהאי עלמא בדין של אומן שקונה בשבח כלי, שהוא קונה את עצם מה שהוא עצמו עשה. אולם כאן זה הרבה מעבר לכך, מעשיו של האדם עצמו הופכים להיות מציאות השכר. ■ המשך בע"ה בשבוע

הבא - מתוך סדרת שיעורים על ספר "דעת תבונות"

פרק ד' | כח ההתבוננות

עירוב גבולות - שורש החורבן שורש החורבן שבעולם, הוא בכך שכל דבר נכנס בגבולות שאינו שלו. וכפי שאמרנו רבותינו בקין והבל שהיתה מחלוקת ביניהם (לאחד מהלשונות) היכן להניח את מחיצת החצר. כלומר, עומק המחלוקת היא על החלוקה היכן הם הגבולות של כל דבר. כל הבריאה בנויה בחלוקה - חלקים, וכאשר יש לאדם את הכח בנפש להעמיד כל דבר בגבולותיו, אזי כל דבר על מקומו יבוא בשלום.

האדם השלם ולפיי"ז נבין כעת עמוק יותר, ע"י כך לא רק שהאדם מגיע למקום של החלק שלו - לעולמו שלו ביחס לעולמו של אחרים. אלא גם בתוך נפש האדם עצמו, חלקי נפשו ג"כ לא נכנסים אחד לחלקו של חברו.

נחדד: יש את מה שהאדם נכנס לחלקו של חברו, ויש את מה שכוחותיו של האדם עצמו נכנסים כח אחד לכח שאינו שלו. כאשר האדם צועד במהלך הדברים שהוזכרו כעת, אזי הכח הכללי של הנפש שלו עומד בגבולותיו, ולא נכנס בחלקו של חברו (כמובן בשיעור ומידה לפי עמלו ויגיעתו). ויתר על כן, גם כוחות הנפש של עצמו עומדים כל אחד ואחד בגבולותיו שלו. אדם זה הוא הנקרא "האדם השלם". האדם השלם, כמובן יודע את כל חלקו בתורה, הינו בעל מידות טובות ובעל מעשים, ואפשר להוסיף עוד ועוד מעלות עליונות. אבל ההגדרה העמוקה לאדם השלם היא, כאשר כל חלק וחלק עומד אצלו לעצמו, וכללות הכל גם יחד יוצרת צורה שלימה.

כל מהלך הדברים שהוזכר כעת, הוא בכדי להגיע למקום שבו כל חלק וחלק עומד לעצמו. כללות הכל המצרפת למדרגה אחת, זו כבר החכמה העליונה שלא דובר בה כעת, אלא הוזכר בה רק מעט. וצריך להבין, שאמנם תחילתם של הדברים הם בימי הקטנות ממש, אבל הם בעצם המהלך העמוק בסדר כל החיים כולם, והמהלך העמוק בסדר עומק לימוד התורה. כשהאדם גדל והמוחין שלו מפותחים, הוא מדמה בין כל דבר לכל דבר, ומחלק בין כל דבר לכל דבר. ונדגיש שוב: הוא מדמה ומחלק בין כל דבר לכל דבר.

הכל דומה, והכל שונה! אדם הנמצא במוחין יותר קטנים, סבור שיש דברים שהם לא דומים ואין צורך לחלק ביניהם, ויש דברים שהם דומים ויש צורך לחלק ביניהם. אך זו קטנות, כי בגדלות העליונה הכל דומה והכל שונה! משפט זה הוא רחוק מאוד מהבנת רוב בני האדם, הסבורים שיש דברים שהם דומים, ויש דברים שהם שונים, ויש דברים שהם מטים, אבל האמת היא: שהכל דומה והכל שונה!

הכח לחלק בין הדברים בצורה הבנויה והיסודית, היא הבנין שעליו נבנה כל מציאות החיים. הן בעומק עיונה של תורה, תחילה בקטנות ע"י כח הציור, ואח"כ עליה לכח ההתבוננות בעומק העיון שבסוגיות הגמי ובכל שאר חלקי התורה. והן בכח המושב מהשכל אל הלב, שמעמיד את גילוי העצמיות שבאדם בחלקו שלו. גם בשכלו, וגם בכוחות נפשו העומדים כל חלק וחלק במקומו שלו, כיון שהאדם מעמיד כוחות מבוררים כמות שהם. כאן בעצם מתגלים חיים של עולם ברור.

צריך להבין, שהסוגיא שנלמדה בפרק זה, היא פתח גדול ונורא לעולם פנימי בנוי מסודר ומוצק. ובהעדר מהלך הדברים שהוזכר כעת, צא וראה כיצד נראים הדברים כאשר הכח הזה אינו בנוי בסדר בנינו מלמטה עד למעלה.

אנו עוסקים בספר זה בעיקר בדרכי הלימוד, אך בהיות וזו הנקודה היסודית שעליה נבנה הכל, השתדלנו להרחיב אותה בכלל כל הקומה כולה, וכמובן גם בדרכי הלימוד בסייעתא דשמיא. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך סדרת שיעורים

"דע את תורתך דרכי הלימוד"

אבד | ואמר ר' יוחנן

עירובין (לד ע"ב) - נתנו במגדל ואבד המפתח, הרי זה ערוב. ומי שמצינו אצלו בפועל שהיה לו מפתח ואבדו הוא אליהו, שהיה אצלו מפתח גשמים, ואמרו (סנהדרין ק"ג ע"א) דרש ההוא גלילאה קמיה דרב חסדא, משל דאליהו למה הדבר דומה, לגברא דטרקיה לגליה ואבדיה למפתחיה. ופרש"י, כך עשה אליהו, נעל לשערי מטר, ולבסוף אבד המפתח של גשמים, שלא נפתח השער של מטר על ידו. ועיין ב"מ (סג ע"ב).

ועיין בן יהוידע שם שכתב, אין הכונה שאבדו מן העולם, אלא ר"ל אבד מידו וכו', ואחר שסגר השער נפל המפתח מידו וכו', ובא בתוך החצר, וכו', ורק העומד בפנים יכול ליקח המפתח וכו', ונמצא אבד מפתח מידו של אליהו ז"ל, כיון שחזר להיות בשמים מעבר השני של העבים, ואז אור שכינתו יתברך השוכן בפנים הוא פותח מסגר הגשם במפתח שהוא בא בפנים.

והבן, פנים שורש פ"נ, ר"ת, פתוח נעול. כי שורש הפתיחה אינו מבחוץ. והנמצא בחוץ פותח ע"י דבר חיצוני, מפתח. אולם הנמצא בפנים פותח בידו, כלומר בעצמו ללא כח חיצוני לו.

וזהו עומק מ"ש (שבת לא ע"א) אמר רבה בר רב הונא, כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים, דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות, ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו, בהי עייל. והבן שיראת שמים נקראת מפתחות החיצוניות, כי ירא מדבר שעליו, שחוצה לו, וזהו חיצוניות דייקא. אולם התורה פנימית, בבחינת "ותורתך בתוך מעי". וזהו מפתחות הפנימיות, מתוך עצמו הפנימי פותח, ואינו מפתחות כפשוטו.

ולפיכך ברור הדבר שמפתחות חיצוניות יתכן שיאבדו מן האדם, כי הם חוצה לו, אולם מפתחות פנימיות אינם ברי איבוד, כי הם פנימיות מהות עצמותו שאינו בר איבוד, אלא א"כ נפל ממדרגתו.

והנה כאשר אבד המפתח, מחד אינו יכול להוציא הנמצא בפנים לחוץ, אולם מאידך חסרון גדול יותר הוא שאינו יכול להכנס לפנים. ואלו הם ב' חלקי אבדה שאיבד. ובעירובין עסקינן באיבוד האפשרות להוציא לחוץ בעיקר.

ודע והבן שתכלית הנעילה היא להכנס פנימה ולנעול עצמו בפנים לבל יצא לחוץ, כדוגמת רגל שיש בה מנעל ע"מ שלא יצא רגלו ויגע במה שאינו ראוי לו. והוא מש"כ אצל נח (בראשית ז, טז) והבאים, זכר ונקבה מכל בשר באו, כאשר צוה אתו אלקים, ויסגר ה' בעדו.

פרק ג' | בירור הרצון המניע המעשה והדרגתו לכל פעולה ישנם מניעים רבים.

וזאת עלינו לדעת, שלכל פעולה שהאדם פועל אין רק סיבה אחת ורצון אחד שהניע אותו לפעול זאת, אלא לכל פעולה ישנם רצונות רבים שגרמו והניעו את האדם לפעול את אותה פעולה. על אף שבמבט שטחי נראה לנו שישנה סיבה אחת לכל פעולה, אך כשנתבונן יותר נגלה שלכל מעשה ייתכנו סיבות רבות שגרמו לנו לפעול אותו. ולכן חשוב מאוד שהאדם מרגיל את עצמו להתבונן, וכך הוא יוכל להשים לב לכל הרצונות שגרמו לו לפעול כל פעולה, והנפש מתרגלת לברר את עצמה יותר ויותר, ובכך נפשו של האדם נעשית לו יותר מבוררת וממילא הוא מודע ונקשר לעצמו יותר.

צורת חיים של בירור

תהליך ברור זה של המעשים הינו חלק ממהלך של בירור שאליו הנפש נכנסת, ובאמת זו צריכה להיות תפיסת החיים של האדם - צורת חיים של בירור, כלומר הוא מתרגל לחיות באופן שכל דבר בחיים הוא מברר על מנת שיהיה יותר ויותר מבורר. לאט לאט הנפש קולטת שעולם אמי-תי-עולם פנימי הוא עולם מבורר, ועבודת האדם היא להיכנס למה-לך של בירור ולהמשיך בו עד סוף ימי חייו. עצם כך שהנפש מתחילה לחיות לאט לאט בצורת חיים של בירור זהו ענין גדול ועצום כי באמת זוהי המהות הפנימית של החיים - לחיות בעולם ברור ומבורר יותר ויותר.

הנפש מתבררת יותר.

אך בנוסף על כך, ככל שעוברים יותר את תהליך בירור המניעים של המעשים שהוזכר, והנפש מתרגלת לתפיסת הבירור הזו, התוצאה היא שלאט לאט הנפש נעשית באמת יותר ויותר מבוררת. לתהליך הזה יש את הפועל שלו, ויש את התוצאה שלו, הפועל הוא שהאדם מתרגל וחי באופן שהוא מברר כל דבר, והתוצאה מכך היא שהנפש של האדם נעשית אצלו יותר מבוררת. הוא לומד להכיר את כלל הרצונות שקיימים בו ואת הסדר שבהם, (מה שהתבאר בשיעור הקודם). והוא לומד להכיר לאט לאט את הרצונות המניעים אותו לעשות את מה שהוא עושה, (מה שמתבאר בשיעור זה). וכך בכל פעולה ופעולה הוא מכיר את עצמו יותר ברור.

זה לא האני שהכרתי...

ככל שהאדם עושה יותר ויותר את התהליך שהוזכר בפרקים אלו והוא מברר: (1) מה הם כלל הרצונות שקיימים בו, ואת סדר הדירוג שבהם לפי מה שהוא מכיר את עצמו. (2) וכן הוא מברר כל מעשה הרגשה ומחשבה מה הם כל רצונות שגרמו להם, אזי האדם בעצם מתחיל להשתנות מתוכו והוא יראה את עצמו בפנים חדשות, כי הנפש שלו מתבררת ומתבהרת אצלו יותר וזהו אינו אותו "אני" שהוא הכיר קודם...

לפעמים השינוי שהוא יראה יהיה קיצוני מאוד, ולפעמים השינוי יהיה פחות קיצוני, אך מוכרח על כל פנים שהנפש תתפוס ותראה את עצמה באופן שונה ממה שהיא הכירה קודם, כי היא רואה ומגלה יותר ויותר את הרצונות היותר דקים ועדינים של קומת הרצונות שבתוכה היא חיה. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - מתוך קובץ שיעורים על תפקידן של בנות ישראל.

אבד | ואמר רב חסדא

עירובין (סד ע"א) - אמר ר' אחא בר חנינא, מאי דכתיב (משלי כט, ג) ורועה זונות יאבד הון, כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה, מאבד הונה של תורה. ועיין מלבי"ם (משלי כט, ג) שכתב, שזה על שאוהב נשים נכריות, חכמות חיצוניות, ולא יקבל חקי החכמה באמונה רק חוקר עליהם משכלו ויגזור מה שהוטב בעיני שכלו ומה לא, יאבד הון. ועיין ספר הישר לר"ת (חלק החידושים, הקדמה) אף על כל המגיה מתוך שלא נראית לו סברת התלמוד, קורא אני עליו האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה, יאבד הונה של תורה.

וביאור מהו הונה של תורה שמאבדו, כתב בר"י מלוניל בעירובין (יט ע"ב מדפי הרי"ף), כאילו מאבד הונה של תורה, כבודה של תורה, וסופה להשתכח ממנו. ובמהר"ל שם פירש, כי אם היה התורה אחר מראית האדם אין התורה כללית שהיא אחר מראה כל אדם בפני עצמו, ובשביל כך מאבד התורה שהוא כולל, והוא עשירות של תורה שהוא אל הכל.

ויסוד זה שהונה של תורה נקרא כח הכללות שבתורה, מצינו אף בפירושו של התורת חיים שם שכתב, נראה לפרש, לפי שנאמר ארך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד. פירוש, שהתורה יש לה ימין ושמאל, דהללו פוסלין והללו מכשירין, הללו אוסרים והללו מתירין וכו', וכל היכא דאיכא מחלוקת בדבר, הסברא שהיא אליבא דהלכתא קרויה ימין ודעת החולק עליה קרויה שמאל, וכו', ועי"ז קאמר הכא שכל האומר שמועה זו נאה, פירוש, אליבא דהלכתא, לכך אעסוק בה ואדענה, וזו אינה נאה, שאין הלכה כמותה לכך לא אעסוק בה, שאינו רוצה ללמוד אלא הסברא שהיא אליבא דהלכתא, עי"ש.

והבן שאבד אותיות א-בד, כלומר עומד יחיד לעצמו לבדו, שדבק במה שנוגע להלכתא בלבד ואינו עוסק בכללות השיטות כדברי התורת חיים, או שעוסק בה רק לפי שורשו הפרטי ולא כפי שורשה הכללי כדברי המהר"ל, עליו דרשו חז"ל (מכות י ע"א) א"ר יוסי ב"ר חנינא, מאי דכתיב חרב אל הבדים ונאלו, חרב על צוארי שונאיהם של ת"ח שיושבין ועוסקין בתורה בד בבד. והיינו שעוסק רק בחלקו שלו.

והבן, הון אותיות הן-ו. ואמרו חז"ל (במד"ר בלק) שהן אין להם זיווג באותיות, בסוד א"ט, ב"ח וכו', י"צ, כ"פ, וכו'. בבחינת הן עם לבד ישכון. וכאשר מצורף אות וא"ו להן נעשה הון, שמצורף את הלבד שבו לזולתו. וכאשר מאבד הון נעשה מהון הן, אותיות ללא זיווג כנ"ל. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ואתחנן | ג-ה

כי תאכלנו האש הגדלה, גדלה, גה-דל. ונודע בדברי רבותינו שג-ה הם בחינת חלקי הדין והם ר"ת גבורה - הוד. גבורה תוקף הדין. ותולדתו שכאשר נגלה לאדם תוקף וגבורה כנגדו אזי הוא מודה בע"כ ומתבטל לדבר, וזהו הוד, לשון הודאה וביטול.

וזהו בחינת הרג, כי ההורג זולתו כקין שהרג את הבל, פעולת ההריגה היא תוקף של גבורה, שגובר על חבירו, ועי"כ חבירו בטל אליו ונהרג. וכח זה נתגלה בהגר, הג-ר, שיצא ממנה ישמעאל ואמרו חז"ל שרצה ישמעאל להורגו ליצחק, הגר-הרג. וזהו מלעילא לתתא, שע"י הגבורה מבטל ומוריד את זולתו.

וכן מתהפך לאותיות גרה, מעלה גרה. כי כל העלאה מתתא לעילא נצרך לו גבורה, כי טבע הדבר לירד מלעילא לתתא. ודבר הנאכל בטל, וזהו כח ההוד שבו, ולכך יש דין הודאה על קבלת אכילה, כי הדבר הנאכל תובע את ההודאה. והמעלה גרה לוקח את הדבר הבטל ומעלהו, למעלה לגובה גה-בו. וזהו היפך הרג שמורידו מלעילא לתתא.

והבן ששורש העלאה מתתא לעילא הוא ביסוד האש, שנלחם בגבורה וחם, ועי"ז מבטל את זולתו ומכלהו, ומתוך ביטול זה יוצר העלאה של שלהבת. והוא השורש למעלה גרה שלוקח דבר בטל ומעלהו.

ועי"כ כח הגבורה שולט בזולתו ומעלהו אליו, ומכח כך מנהיגו. שורש נהג, נ-הג. כי כל מנהיג יש בו בחינת תוקף ודין, בחינת טול מקל והך על קדקודם, ועי"ז אלו הנהוגים עי"י בטלים אליו ולהנהיגו. וזהו המנהיג את העגלה, על-גה, כי מי שהוא ב-על על הגבורה והוד בכוחו להנהיג. ועיקר כח ההנהיגה בפה, בבחינת בבר מלך שלטון, וכן דבר אדוני הארץ אתנו קשות, ודיבורה נקרא הגבה, בחינת ותגד לבני, דברים הקשים כגידיים. דיבור קשה תוקף של גבורה ודין תולדתו ביטול של זולתו, הוד, כנ"ל. ועי"י שבטל למנהיג עולה ודבק במנהיג.

וזהו בחינת גהר כמ"ש (מלכים ב, ד, לב) וישכב על הילד ויגהר עליו. וכן (שם, א, יח, מב) ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו. והיינו שירידתו לתתא לארץ, או שכבתו על הילד הוא תנועת ביטול, וכאשר גוהר בחם מעלה לעילא (כמעלה גרה כנ"ל) ועי"י זה מעתיקו ממת ומעלהו לחי. והוא בחינת בהגיגי תבער אש, שמתלהט בפיו ומתגלה בפה חיים ביד הלשון היפך מות ביד הלשון.

וזהו בחינת גהה, כמ"ש רש"י (משלי, יז, כב) לב שמח ייטב גהה: כשהאדם שמח בחלקו פניו מאירין. והוא בחינת כצאת השמש בגבורתו, וזהו שורש הארת פניו. כי בחינת גהה מלשון גאה, שכוחו עולה למעלה את פניו. עי"ש במצודות ציון, ייטב גהה, השמחה תיטיב לאף כדבר רפואה. והיינו שהחולה בטל חיותו והגהה מרפא ונותן תוקף חיות בגבורה. והארה זו היא בחינת נגה, נ-גה.

ועוד פנים לאותיות גה, כתיב (יחזקאל, מז, יג) גה גבול. וברש"י שם, ת"י דין תחומא, כמו זה גבול. כי הגבורה מגבירה את כוחו, וההוד את ביטולו שלו עצמו, שמכאן ואילך אין לו יותר כח, וזהו גה-זה, זה תחומו וגבולו. וזהו הגיון, הג-יון, שעמל להבין גבולותיו של הדבר.

שרשי התיבות המרכיבות מאמר זה: הרג, נהג, גובה, גבורה, הוגה, גולה, מגפה, עגלה, גאה, גבעה, גדולה, גדליה, גה, גהה, גולה, גולה, גרה, גרושה, הגדה, הגי, הגיע, הגם, הגר, השגה, גהר, חגורה, חגלה, יגיה, יהגה, מגלה, נגה, נהג, סוגה, שגגה, תוגה. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

כתר

פרה אדומה סוד כללות ההפכים כנודע, מטהרת טמאים וטמאה טהורים, והוא סוד הכתר. ולכן עליה נאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. כי החכמה אינה יכולה להשיג הכתר.

חכמה

היפך חכמה לובן, כסילות אודם. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן עד היכן) וכוכב הנקרא כסיל אשר יחסוהו במזל עקרב ומראיתו אדום. ואמרו חז"ל על שלמה המלך שאמר אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני שזכה להשיג טעמי תורה זולת טעם פרה אדומה, וביחס לפרה אדומה, אף הוא בבחינת כסיל.

בינה

לב מביין. ועיין ספר אמרי שפר (ח"ג) והלב אדום והמח לבן. וכתוב (ירמיהו מט, כב) והיה לב גבורי אדום ביום ההוא כלב אשה מצרה.

ועוד. עיין גר"א (תקו"ז, תיקון נג) האדמה בינה, ארץ אדום כמ"ש בא"ר, ואדמה חושבן נ' שערי בינה, וכו', דהאדמה אינו אדמת הגן (מלכות) אלא אדמה דלעילא, נ' שערי בינה כנ"ל, וארץ אדום. וכן כתב (שם, ס"ט) דאדמה הוא בינה, ארץ אדום, כמ"ש בא"ר, והיא נ' שערי בינה, אבל עפר דאתהוי מינה הוא מלכות. ועיין ספר הפליאה (ד"ה וראה והבן שעשו) כתיב מי זה בא מאדום, ר"ל המדה הנקראת מ"י (בינה), היא תקח הנקמה מאדום. ועיין שער הכוונות (דרושי ויעבור, דרוש ז) הבינה הנקראת ארץ אדום.

דעת

עיין גר"א (תיקון י"א מתיקונים אחרונים) תאנא בצניעותא דספרא וכו', בארץ אדום באתר דכל דינין וכו', והוא עטרא דגבורה במעוי דאימא, ושם תאנא הוא גזירת דינא, וכו', אלף אלפין וכו', והוא דעת שבו אלף אלפין אכסדרין כמ"ש (שם קלו ע"א), מחללא תליתאה נפקי אלף אלפין, וכו', והוא דעת מוחא תליתאה כמ"ש בא"ר וא"ז.

חסד

עיין לקח טוב (חקת), ויאמר ה' אל משה ואהרן בהר ההר וגו'. על מעשה שנהיה בקצה ארץ אדום, אלו מי מריבה שנגזרה גזירה על משה ואהרן שלא יכנסו לארץ. ונתגלה גבורה שבחסד, גבורה במים. וזהו אדום, אד-ודם, שאד שהיא מים, נהפך לדם. ועיין פירוש חכמוני לספר יצירה

(הקדמה) והמרה האדומה נגד האש, כי כח האש חם ויבש, וכח המרירה האדומה חם ויבש. ושם (פ"ד) כתב, וכח המרירה האדומה השכונת הכבד בצד הימני. ועיין גר"א (תיקונים ס"ט) שכל את ידיו, וכו', עשו לימינא וישמעאל לשמאלא, וכמ"ש בר"מ.

ועוד. כתב (שם, פ"ה) ראשית הזרע אדום הוא כדם, ומרוב חום הכליות מתלבן. ועיין גר"א (ספר יצירה פ"ג, מ"ד) מים דוכרין לבן נקפאים כשלג, ומים נוקבים אדומים כאש, כמ"ש (נדה לא ע"א) אביו מזריע לובן וכו', אמו מזרעת אודם. ועיין זוה"ק (ח"ג, ריח ע"ב) ובגין דאברהם איהו מים, שוי זרעיה בגלותא דאדום, ובגין דא כבד לימינא דאברהם.

גבורה

גוון אדום, גבורה, דין, כנודע, והוא שורש פרה אדומה (זוה"ק ח"ג, קפ ע"ב). וכן דם נדה, כמ"ש דם הנדה אדום כדם המכה. ובכללות כל דם, כמ"ש (שבת קח ע"א) מנין לדם שהוא אדום שנאמר, ויראו את מואב מנגד את המים אדמים כדם.

ואמרו (סוכה לג ע"ב) האי דם שחור, אדום הוא, אלא שלקה. ושורשו של דם גבורה, יין - בינה. אל תרא יין כי יתאדם (משלי כג, לא). ועיין זוה"ק (במדבר, נשא, קמב ע"א) בארץ אדום, אתר דכל דינין משתכחין תמן. ועיי"ש (רלד ע"א) דכבד איהו דרגא דעשו, עשו הוא אדום, הוא כניש כל דמין בין צלולין בין עכורין, ולא אבחין בין טב לביש.

ועוד. עיין שער הכוונות (דרושי תפלת השחר, דרוש ג) כי גוון אדום בסוד תולעת שני, לפי ששורשו גבורה, אבל הוא בחינת חסד שבגבורה.

תפארת

עיין ספר מפתח הספירות (חקת) כי הפרה שהצריכנו השם להיות צבעה מיוחד וקראה אדומה, ובזה נגלה לנו סודה. ואמרו על עשו ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו וכו', גם אמרו תמימה, רמז לאיש תם ולתורה תמימה, וכו', כי אדומה רמז לעשו, ותמימה רמז ליעקב, אשר אין בה מום רמז ליעקב, אשר לא עלה עליה עול רמז לעשו, כי עדיין לא קבל עולנו שנאמר עליו ו"פרקת עולו". וע"ז כתיב לא תתעב אדומי כי אחיך הוא, מאוחדים זה בזה. ועיין תיקונים חדשים לרמח"ל (תיקון טו).

נצח

עיין זוהר חדש (עו ע"ב) כצאת השמש בגבורתו, כגבור שנכנס למלחמה ונוצח הוא אדום, כשנצח חזר לגונו הראשון, כך השמש כיוצא נדלקים שלהבותא והוא אדום מרוב גבורתו, חוזר לגוון הראשון. והבן שנצח לשון נצחון, גבורה, אולם מאידך הוא בקו ימין, ולכך חוזר לגונו הראשון. וזהו "דודי צח ואדום", תחלה אדום, וכשנוצח נעשה צח - לבן. נ-צח.

הוד

עיין זוה"ק (תיקונים כא, מה ע"א) ולבונה דא הוד דסליק לה בגבורה. ועיי"ש בביאור הגר"א, דקאי על הקטורת, ולבונה הוא אדום והוא הוד. והבן שע"י שמודה מתהפך מאדום ללבן. אדום - הוד, מודה.

ועוד. עיין גר"א (תיקונים ס"ד) והכל דבר אחד, שהוא המלוכה והוא קציצת רגלין (שהם נו"ה) וכו', שאין להם (לאדום) מלך בן מלך, דבכל האומות נסמך המלוכה ממלך, משא"כ באדום שהוא עמלק. (ועיין בדבריו עוד (שם, ע) ותהום שם הוא קליפה אדומה בחללא דאגוזא, והוא גלות עמלק כתהום דלית לה סוף. עיין ערך קטן, אריך).

ועיין רמח"ל קנאת ה' צבאות ח"ב, עשו הוא סוד עבד, והוא אדום ולא אודם, ומצד זה מאדים נוק' דיליה. והוא גורם שפ"ד (שבת קנו ע"א, כי בסוד חורבן הבית, הנבנה בהוד, ובחזור הוד לדוה הבית נחרב ומאדים מתגבר וגורם שפ"ד לישראל.

יסוד

מדת שלום, כנודע. ועיין בעה"ט (תולדות כה, כה) עשו בגימ' שלום, שאלמלא שמו שהוא שלום היה מחריב העולם (כלה רבתי פ"ג). והבן שזהו אדום, אדם-ו. אדם, ת"ת, ו - יסוד. ועיין פענח רזא שם, לולא שמו שלום לא היה מניח שום אדם בשלום. וברא"ש שם (כז, כב), שאלמלא כך אין כל בריה יכולה לעמוד לפניו. ועיין חומת אנך (וישלח) והנה שלום שהיא יסוד ויש קליפה על הזנות ושמה לר"י, כמ"ש עיר וקדיש מהר"ר שמשון מאוסטרופלי ז"ל, בסוד "ותזני על שמך". שאותיות הקודמות לאותיות שמך הוא לר"י, וכו', וביטלה לקליפה זו יעקב, וכו', ר"ת יעקב רחל לאה הוא לר"י, וכו'. והנה עשו שהוא היפך שלום, יסוד, היה אחוז בקליפה זו, ורמוז בר"ת יש לי רב, לר"י שהיא הקליפה הנזכרת, וס"ת ביש. ועיין רש"י (במדבר כ, כג) שמפני שנתחברו כאן להתקרב לעשו הרשע נפרצו מעשיהם וחסרו הצדיק הזה, אהרן - שמדתו שלום, אוהב

שלום וכו'. וזהו הגורם לתינוק שלא נבלע דמו שאסור למולו (עיין שבת קלד ע"א), וזש"כ (תהלים קלז) זכור לבני אדום את יום ירושלים האומרים ערו ערו עד היסוד בה.

מלכות

כתיב (בראשית לו, לא) ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום, לפני מלך מלך לבנ"י. ודוד ששורש מדתו מלכות, היה אדמוני. וכתיב עליו (שמואל-ב, ח, יד) וישם באדום נצבים, בכל אדום שם נצבים, ויהי כל אדום עבדין לדוד. ואמרו (מגילה ו ע"א) עקרון תעקר, זו קסרי בת אדום שהיא היתה מטרופלין של מלכים א"ד דמרבי בה מלכי, וא"ד דמוקמי מינה מלכי. אולם אמרו (ע"ז י ע"ב) כתיב שמה מלכיה וכל נישאיה וכו', מלכיה ולא כל מלכיה, פרט לאנטונינוס בן אסורוס. ועיין זוה"ק (דברים רצב ע"א) כי הנה המלכים נועדו עברו יחדיו, נועדו, באן אתר, בארץ אדום.

נפש

עשיה. וכתיב (בראשית לו, א) עשו הוא אדום. ונקרא כן כמ"ש רש"י (שם כה, כה) עשוי ונגמר. ועיין העמק דבר שם, ובאשר דסימני גדלות תלוי בשערות שבגוף, ע"כ יצא כאדרת שער, הרי הוא עשוי ונגמר.

רוח

עיין זוה"ק (תיקונים סט, קז ע"ב) דפיקו דדמא רוח סערה דאתגבר ביה דמא דערקין דכבד, דאיהו עשו הוא אדום דערקון דיליה, כי רגליהם לרע ירצו וימהרו לשפך דם. ולהיפך גבי רוח דקדושה אמרו (שם, קה ע"א) כבד הוא סמא"ל הוא עשו, דלית ביה רוחא קדישא, לא דפקון ערקון דיליה. ועיי"ש בגר"א, ולכן ישראל מתנענים כמ"ש בפ' פנחס. עיי"ש.

נשמה

עובדיה גר אדומי. אדום בחינת בינה כנ"ל, ועבדיה בחינת נשמה של אדום. והוא בחינת מלך השמיני, הדר, שנתקיים.

חיה

ז' מלכי אדום מתו, והשמיני נתקיים, לא מת, שורש גילוי חיה.

יחידה

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו, נתנגד ללבדו של יעקב, גילוי יחידה, זה לעומת זה. ועומק רצונו של עשו להרוג את יעקב ולבטל מדרגת שנים. תאומים, ולגלות את ה"לבדו".

■ המשך בע"ה בשבוע הבא - נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה -

להארות, הערות, והוספות: rav@bilvavi.net

שאלה כיצד לינצל בשעת נסיון מטענות יצה"ר, ובענין "אחטא

ואשוב שלום כבוד הרב שליט"א. אין בפי מילים עד כמה ששיעורי הרב מחיים אותי ונותנים לי השקפה ברורה על תכלית החיים ואופן העבודה. תודה רבה.

א. רציתי לשאול מה יענה אדם ליצרו שמפתהו לחטוא ומביא לו 'ראיות' מהרבה מאמרים בספרי החסידות [שנועדו לחזק את האדם לאחר החטא שלא יתייאש], שאין עליה ללא ירידה והחוסר מוליד רצון וכדו' [חוץ מהתשובה השכלית הנני זקוק לעצה מה היא התשובה שתשכנע את הלב בשעת נסיון].

ב. ועוד בענין זה, למה האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה, לכאוי מצבו יותר טוב מהאומר אחטא ואפרוק עול לגמרי.

תשובה בס"ד א. אמרו חז"ל בעידנא דיצה"ר לית דמדכר ליה

ליצ"ט. והיינו שבשעת נסיון "הקול" שמדבר אליו ע"י מחשבות הוא קולו של היצה"ר. ולכך בשעת נסיון עליו לזכור "מי המדבר אליו", וכשברור לו מי מדבר גם כבר ברור ממילא אם יש אמת בדבריו אם לא. וכך יש לעשות למעשה בכל עת נסיון, לזכור היטב "מי המדבר אליו".

ב. ב' צדדים למטבע, מחד הוא יותר טוב כי קרוב יותר לתשובה שהרי כבר עתה דעתו לשוב. אולם מאידך הוא משתמש בכח התשובה לעשות חטא, שהרי לולי שהיה תשובה היה מפחד לחטוא ולהשאיר עם החטא כל ימיו. נמצא שבכח התשובה גופא נופל ע"י טומואה.

שאלה כיצד להתמודד עם הצרות ששומעים שלו' מו"ר הרב

שליט"א! כשמתפללים בבהכ"ס באים כל מיני אנשים מכל כנ" פות הארץ (רובם מארץ ישראל), ושם לאחר התפילה אנו שומעים סיפור אחר סיפור של צרות משונות, כל מיני מחלות ר"ל, מצבים של חוסר פרנסה, חובות עצומים, אנשים חשוכי בנים שצריכים הרבה ממון כדי לאפשר להן להמשיך יגיעתם להוליד ילדים וכו', אנשים שהיה להם שריפה בביתם, ור"ל יש מקרים הרבה מלאים עם אסונות, ר"ל... וכל סיפור וסיפור שאנו שומעים, ממש שוברים את ליבנו! כל סיפור הוא גרוע מהסיפור של אתמול או מהסיפור ששמענו בשבוע שעבר! אין עוד מה לדבר, א"א לפורטם כי רבים הם. זה פשוט כבד על הלב, וקשה מאד לסבול כל צרות אלו, ואפי' לשמוע באופן שטחי בלי עומק הלב, קשה יותר מדי, קשה על המוח וקשה על הלב. וכן סיפורים אלו באים ע"י ה"מייל" לתוך ביתי, וכל אחד מהן יש בהן סיפור קשה, כל סיפור הוא קשה מהסיפור הקודם.

התגובה שלי משתנה. או שאני מגיב בצורה של אדישות, (מתוך

אי-היכולת לשמוע באמת מה שהם אומרים ולהרגיש מצביהם), או שאני שומע מתוך ליבי אל מה שהם אומרים, ואז ליבי נשבר בקרבי, ואז אני נעשה נא להפריד!! כמו קרח, שמתוך רוב ההרגש והצער, אני נעשה משותק, עצב, משותק, ואין אני יכול ללמוד כראוי אח"כ לזמן רב. קשה לי לרכז מחשבתי בסדר הלימוד, ממה ששמעתי, כיון שאני כ"כ רגיש לכל הצרות הנעשים בעולם, ואז החברותא שלי שואל, "מה איתך? האם מישהו לא בסדר? צריך להסיח דעת מזה וללמוד תורה! מלימוד התורה תבוא כל הישועות! צריך לשלוט על עצמך, זהו עצת היצר להיות כ"כ רגיש..." אני יודע בשכלי שדבריו נכונים, אבל ליבי לא מתיישבת בקרבי, והשכל שלי אינו עובד, כשההרגשים שלי שולטים עלי כ"כ.

אני יודע מה שהרב אמר בספר "דע את הרגשותיך" שע"י כח הדעת אז האדם יכול לאזן הרגשים שלו ולהיות יותר שכלי, ושאי ההרגשים נעשה יותר שכליים. אבל לא הבנתי כראוי איך בדיוק קונים את ה"דעת" הזו. איך אני יכול לקנות את כח ה"דעת" ולא להיות מפוזר מהרגשים שלי? אשמח מאד לקבל עזר מהרב לזה. תודה מאד מאד להרב.

תשובה בס"ד בחיצוניות על האדם להשתדל לשמוע או לקרוא

לפי כוחותיו, כלומר לפי מדרגתו, ובוזה להשתתף בצער זולתו וצער השכינה, מעבר לכך הוא כעין לימוד שכלי עמוק מעבר למדרגתו. כשאין אפשרות אחרת ניתן להשתמש זמנית וחלקית ממש באדישות עד שיבנה את עולמו הפנימי, אולם אח"כ יעמוד לתקן אדישות זו. אולם לכתחילה ישמור נפשו מלשמוע או לקרוא. וכן נהג הח"ח.

באופן פנימי. ככל שהאדם נפתח לו העולם הפנימי אזי זה אינו רק מחשבה או הרגשה, אלא "מקום", וכמו במקום אם אדם נכנס חדר לפניו מחדר מפחית את השמיעה למה שקורה חוצה, כן מעין כך ככל שאדם נכנס פנימה הוא נמצא בעולם לבדו, ושם בחלקו מנותק מן הסובב. וצורת חייו ברצוא ושוב, מפנים לחוץ ומחוץ לפנים וחוזר חלילה. והמצאותו בחוץ לפני הצורך ולפי מדרגתו.

בנוסף לכך על האדם לבנות מוחין בהירים ותקיפים, ועי"ז נעשה איזון בין הרגשה למחשבה, שכשם שהרגש מפותח מאוד כן המוחין, זה לעומת זה. ולאחר מכן האדם קונה כח "להכנס למוחין, וכח "לצאת מהמוחין", ולהכנס להרגשה, אולם זה נעשה מתוך מודעות. ע"מ לקנות כן על האדם לקנות ולבנות מוחין כנ"ל, ובמקביל לכך לבנות "כח השקטה", שהוא נעשה ע"י ריקון המחשבה. ועי"כ קונה את הכח להכנס למוחין, ולצאת מן המוחין. ■

המשך בע"ה בשבוע הבא - מהארכיון של שו"ת

נא לשמור על קדושת הגיליון

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 | USA 718..295.1245

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון: info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ - משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@moshebooks.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829